

ČESKÁ REPUBLIKA

Česká školní inspekce

Moravskoslezský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Ostrava, Nádražní 117

Adresa: Základní škola Ostrava, Nádražní 117, PSČ 702 00

Identifikátor školy: 600 145 000

Termín konání komplexní inspekce: 21. – 24. květen 2002

Čj.	146 1192/02-05043
Signatura	kn6cv158

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Ostrava, Nádražní 117 je úplnou základní školou s 25 třídami. V době inspekce plnilo ve škole povinnou školní docházku 546 žáků.

Součástí školy je školní družina a školní jídelna.

Statutární město Ostrava Městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz svým usnesením č. 437/11 ze dne 19. prosince 2000 zřídilo Základní školu Ostrava, Nádražní 117 jako organizační složku městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz. V roce 2001 byla vydána nová zřizovací listina, podle které škola od 1. ledna 2002 pracuje jako příspěvková organizace, získala tedy právní subjektivitu.

Škola poskytuje základní školní vzdělání žákům Městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz. Navštěvují ji i žáci z jiných obvodů, kteří se zajímají o rozšířenou výuku tělesné výchovy. Vždy v jedné ze tříd 6. - 9. ročníku jsou žáci vzděláváni podle modelového učebního plánu vzdělávacího programu Základní škola pro třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy vydaného MŠMT ČR pod čj. 29 738/96-22-50 se zaměřením na házenou. Ve zbývajících třídách 1. - 9. ročníku jsou žáci vzděláváni podle programu Základní škola schváleného MŠMT ČR pod čj. 16 847/96-2 s platností od 1. září 1996 včetně úprav a dodatků schválených MŠMT ČR pod čj. 25 018/98-22 s platností od 1. září 1998. Žáci se specifickými poruchami v učení a chování jsou vřazováni do běžných tříd. Podle doporučení pedagogicko-psychologické poradny je jim poskytována individuální péče. Specializované třídy již nejsou ve škole zřízeny, což potvrzuje splnění koncepčních záměrů z let 1996-1997, viz předchozí inspekční zpráva an6cr101 s čj. O-14-06/9798-174 z 30. října 1997.

Zřizovatel dosud nesplnil ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, a neurčil vyhláškou spádový obvod školy.

Škola ve sledovaném období hospodařila s finančními prostředky přijatými z rozpočtu zřizovatele na zabezpečování neinvestičních výdajů přidělenými prostřednictvím Úřadu městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz a Magistrátu města Ostravy, odboru financí a rozpočtu. Hospodaření v roce 2001 se řídilo platnou legislativou.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Hospitace se uskutečnily v deseti hodinách u vyučujících nižšího i vyššího stupně základní školy. Každý učitel má pro předměty a ročníky, ve kterých vyučuje, zpracovány tematické plány. V nich je vyznačen obsah učiva, sledují cíle vzdělávacího programu a návaznost učiva s vyloučením jeho duplicity. Časová dotace ve sledovaných předmětech stanovená v nejnižších hodnotách je v souladu se schváleným učebním plánem. Pro žáky se specifickými poruchami učení jsou zpracovány adresné individuální plány a v převážné části hodin jim byla věnována pozornost, další péče je jim poskytována v reedukačních skupinách.

Kvalita navštívených hodin byla srovnatelná, větší část hodin byla hodnocena jako velmi dobrá až vynikající, z toho dvě excelovaly pro vysokou komunikační úroveň, aktualizaci a vybavení názorným materiálem. Individuální rozdíly, které se projevily mezi vyučujícími, se týkaly spíše míry úspěšné motivace a úrovně komunikace. Ve většině hodin se projevila pečlivá perspektivní příprava pedagogů na výuku, promyšlená stavba hodin a snaha o účelné použití pomůcek.

Všichni navštívení vyučující splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku na základní škole. Výuce českého jazyka slouží především běžné školní třídy s funkční a přehlednou nástěnnou výzdobou (včetně žákovských výtvarných prací) a speciálními jazykovými přehledy. K dispozici je dostatek učebnic, gramatických příruček a slovníků, dochází k postupnému nahrazování starších publikací modernějšími. Rozvrh hodin českého jazyka je po psychohygienické stránce vyvážen, prostorové problémy nastávají ve třídě III. C, která pro vysoký počet žáků se specifickými potřebami pocítuje málo možností pro alternativní organizační formy.

Vyučovací jednotky byly strukturovány a organizovány vždy s ohledem na věk a mentalitu žáků. Úroveň vzdělávacích cílů byla zvolena a přizpůsobena tak, aby respektovala rovněž možnosti žáků s poruchami učení, vůči nim byl volen i vhodný individuální přístup. Cílům odpovídal i výběr a sled informací, které žáci mohli začleňovat do souvislostí již s nabytými znalostmi a vlastními zkušenostmi. Vedle běžných učebnic a příruček byly využívány i další zdroje informací - pracovní listy, názorné a obrazové materiály. Ve většině hodin byly uplatňovány interaktivní metody podporující zájem a dávající dostatek prostoru k projevu samotných žáků. V převážné části navštívených hodin byly pozorovány formy práce založené na tradičních postupech – až na výjimky převládala frontální výuka s orientací na aktivní jednotlivce s dominantní rolí učitele. Poměrně málo byla včleněna efektivní práce ve dvojicích či kooperace v rámci skupin. Zvláště v nižších ročnících byla výuka zpestřována hrami, soutěžemi a písničkami s rytmickým pohybem. Ve vyšších třídách relaxační chvíle chyběly. Učitelům je k dispozici běžná audiovizuální či didaktická technika, její použití bylo ojedinělé, jednalo se spíše o zpětnou projekci. Vstupní motivace v úvodu hospitovaných hodin měly různé podoby. V průběhu vyučování byli žáci motivováni názornými materiály, aktualizací a mezipředmětovými vztahy. Převažovaly hodiny opakovací, byly zařazeny činnosti prověřování znalostí a dovedností. Práce žáků byly učiteli kontrolovány a opravovány, hodnocení výkonů bylo vesměs pozitivní. Mimo jedné hodiny byla v převážné části sledované výuky vhodně a efektivně uplatněna metoda práce s chybou, tak aby proběhla názorná analýza chyb a žáci si mohli zpětně porovnat výsledky mezi sebou. V hospitovaných hodinách se neprojevil zásadní metodické nedostatky, podobně tomu bylo s odbornou stránkou výuky. V respektování didaktických principů se projevil individuální rozdíl v názornosti a ve schopnosti žáky aktivizovat.

Vesměs ve všech hospitovaných hodinách byla zaznamenána oboustranná snaha o dosažení příznivé pracovní atmosféry, až na výjimky probíhal dobře fungující dialog, nedostatky se ukázaly především v jedné hodině, kde se projevila nadbytečná dominantní pozice a až ironizující přístup učitelky. Kázeň i pozornost žáků byla naprosto bezproblémová, převládala vlídný přístup učitelů i žáků. Učitelé se většinou snažili o přátelské, ale výrazné postoje, kterými získali u žáků pozitivní odezvu.

Jazykové znalosti, komunikativní a širší jazykové schopnosti žáků jsou dále rozvíjeny účastí v recitačních soutěžích, olympiádách z českého jazyka s postupem a tradičním dobrým umístěním v městských i okresních kolech.

Souhrnně je kvalita výuky českého jazyka hodnocena jako velmi dobrá.

Cizí jazyky (anglický a německý jazyk)

Škola umožňuje výuku anglického a německého jazyka. Francouzský jazyk (a ruský jazyk) je nabízen jako volitelný či nepovinný předmět. V průběhu inspekce proběhly hospitace v osmi vyučovacích hodinách.

Týdenní hodinová dotace je v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu základní

škola. Shoda obsahu probíraného učiva v jednotlivých ročnících a osnovami vzdělávacího programu byla posouzena podle předložených tematických plánů. V nižších ročnících jsou v anglickém jazyce používány vzorové tematické plány uvedené v učitelské příručce k učebnici (autorka Zahálková), a shodují se tedy s osnovami. V nejvyšších ročnících pracují vyučující anglického a německého jazyka podle vlastních tematických plánů. Učivo nad rámec osnov (např. v anglickém jazyce trpný rod, gerundium - viz dodatky k vzdělávacímu programu z roku 1998) bylo v tematických plánech označeno jako rozšiřující učivo.

Vedení školy zajistilo pro výuku anglického a německého jazyka jak učitelky, které vystudovaly cizí jazyk ve vysokoškolském učitelském studiu, tak vyučující 1. a 2. stupně, které si osvojily odborné znalosti a metodické dovednosti potřebné pro výuku cizího jazyka v kursech či v jazykové škole. Nedostatky v přípravě části vyučujících se neprojeví ve věcné, odborné stránce výuky, ale dílčím způsobem ovlivnily metody a formy práce zvláště ve třídách 2. stupně (menší důraz na komunikativní cíle výuky). Všechny vyučující dokázaly vytvořit velmi dobré psychohygienické podmínky. Přispívají k tomu ve většině případů nízké počty žáků ve skupinách.

Škola disponuje odbornými učebnicemi cizího jazyka. Jedna je vybavena sluchátkovou soupravou a pultem. Pro výuku jsou využívány také běžné třídy. Vybavení pomůckami pro výuku má velmi dobrou úroveň (vynikající učebnice a magnetofonové nahrávky k nim, didaktická technika, obrazové materiály, časopisy a tabelární pomůcky pro výuku gramatiky). Vybavení kabinetu a školní knihovny odbornou literaturou (gramatiky anglického a německého jazyka, slovníky, materiály pro výuku reálií anglicky mluvících zemí) je rovněž velmi dobré. Chybí jen didaktika výuky cizích jazyků.

Všechny vyučující 1. stupně a většina vyučujících 2. stupně dovedly vhodně zvolit metody a formy výuky. Soustředily se na nácvik komunikativních dovedností, povzbuzovaly žáky k delšímu samostatnému mluvnímu projevu, výuka měla činnostní charakter, zařazovaly práci ve dvojicích či skupinách. Hodinám nedominoval jazykový projev vyučujících; žákům byl poskytnut dostatečný prostor. Nebyly zanedbávány motivační činnosti. Vyučující je nezařazovaly mechanicky a samoúčelně, ale vždy se zaměřením na nácvik konkrétní dovednosti či upevnění znalostí z oblasti lexikální či gramatické, popřípadě plnily v druhé části hodiny také funkci relaxační. Některé z vyučujících mají rezervy ve zvládnutí práce s magnetofonovými nahrávkami. Úvod hodiny obsahoval pozdrav nebo píseň. Obvykle byl stručně uveden obsah hodiny, žáci však nebyli upozorňováni na úskalí probíraného jevu a na praktické využití nového učiva. V hodinách často chybělo závěrečné shrnutí spojené se sebehodnocením žáků.

Většina vyučujících 1. stupně i 2. stupně se snaží vést ucelené části vyučovací hodiny v cizím jazyce (v rozsahu přiměřeném vědomostem žáků), v některých případech však docházelo k nevhodnému míchání českých a cizojazyčných pokynů a k zbytečnému překládání i běžných pokynů do češtiny. Vyučující respektují osobnost žáků. Neobjevily se kázeňské problémy.

Souhrnně je kvalita výuky cizích jazyků hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika (1. stupeň)

V průběhu inspekce bylo uskutečněno šest hospitací v hodinách matematiky ve třídách 1. stupně, a to ve 2. – 5. ročníku. Časová dotace ve sledovaném předmětu odpovídá schválenému učebnímu plánu. Učební osnovy jsou plněny včetně doplňků schválených MŠMT s platností od 1. září 1998. Tematické plány zpracované jednotlivými vyučujícími zaručují plnění osnov v jednotlivých ročnících a zabraňují obsahové duplicitě. Ve většině případů však nemají pracovní charakter a jsou úzce vázány na učebnice. Vyučující stanovili výukové cíle tak, že odpovídají standardu vzdělávání a aktuálnímu složení tříd. Všichni pedagogové byli

na konkrétní hodiny velmi dobře připraveni a byla zřejmá návaznost na hodiny předcházející. Ve všech sledovaných třídách se nacházejí žáci se specifickými poruchami učení. Vyučující pro ně zpracovali individuální vzdělávací plány.

Všichni pedagogové, u nichž proběhly hospitace, splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro výuku ve třídách 1. stupně základní školy. Učebny jsou až na jednu výjimku prostorné, světlé, vybavené zčásti novým a zčásti renovovaným nábytkem. V době inspekce však všechny nevyhovovaly psychohygienickým požadavkům, protože nemohly být dostatečně větrány v důsledku stavebních úprav na nedaleké budově. Výuka byla ztížena také nadměrným hlukem. Učebny jsou vybaveny hlavně žákovskými pracemi. Názorné pomůcky a obrazové materiály vázící se přímo k výuce jsou ve výzdobě tříd zastoupeny jen málo. Celkově lze hodnotit učební prostředí jako estetické, ale pro výuku málo podnětné. Kromě učebnic, pracovních sešitů a tabule byly při vyučování použity karty s čísly a příklady, pracovní listy a v jednom případě geometrické tvary a papírové hodiny. Didaktická technika byla sice ve všech třídách k dispozici (magnetofon, televizor, případně zpětný projektor), ale ve sledovaných hodinách nebyla využita.

Všechny hodiny měly shodnou stavbu. Úvodní část byla stručná a omezovala se na oznámení tématu hodiny, případně krátkou motivaci k danému učivu. Následovala hlavní část obsahující opakování, nové učivo a procvičování v jednom bloku, který trval 35 – 40 minut. Závěr hodin byl jen krátký. Zahrnoval zadání domácího úkolu a v několika větách rekapitulaci náplně hodiny. Ve dvou případech byla hodina ukončena jen zvoněním. Neúměrně dlouhá hlavní část měla za následek sníženou pozornost žáků v některých fázích výuky. Téměř chyběly relaxační prvky, což se vyučující snažili nahradit střídáním činností (společná, samostatná a skupinová práce, využití karet s čísly a příklady) a zařazováním matematických her a soutěží. Hry však byly zařazovány většinou až v závěrečných fázích hodin. Efektivnost práce ve skupinách, která byla v hodinách realizována, byla snížena zadáváním stejných úkolů a nedostatečnou možností prezentace výsledků. Nevedla také důsledně ke spolupráci a hledání alternativního řešení. Převažovala frontální výuka. Vyučující žákům vysvětlovali důležitost jednotlivých úkonů a jejich význam pro získávání dalších vědomostí a dovedností. Organizační pokyny týkající se výuky byly ve většině případů jasné, srozumitelné a přiměřené věku a možnostem žáků. To se týká i výběru a množství informací. Při skupinové a samostatné práci se vyučující věnovali žákům pomalejším a žákům se specifickými poruchami učení. Měli přichystány doplňující úkoly pro žáky s rychlejším tempem práce. Použité metody a formy práce nevedly žáky důsledně k aktivnímu učení. Měli ovšem možnost výraznějšího uplatnění hlavně při matematických soutěžích, což se ale týkalo žáků nadanějších a průbojnějších. Učivo bylo ve všech sledovaných hodinách prezentováno věcně správně.

Vstupní motivační metody byly využity, ale jen stručně a bez výraznější návaznosti v dalších částech hodin. Důležitější bylo uplatnění mezipředmětových vztahů (hlavně ve vztahu k prvouce, přírodovědě a vlastivědě), pochvaly, pozitivního hodnocení a přirozené soutěživosti dětí. Vyučující prověřovali výchozí vědomosti a dovednosti formou krátkých testů nebo orientačního zkoušení. Žáci byli za své výkony hodnoceni slovně nebo prostřednictvím klasifikace. Vyučující nekladli důraz jen na pamětné zvládnutí učiva, vedli žáky k pochopení matematických vztahů a jejich aplikaci na konkrétní životní situace. Hodnocení bylo objektivní a spravedlivé, snaha a pokrok byly zvláště u slabších žáků oceňovány. Závěrečné hodnocení výkonu žáků bylo stručné, v některých hodinách zcela chybělo. Pouze v jedné hodině se objevil náznak sebehodnocení.

Komunikace ve sledovaných hodinách probíhala v souladu s dohodnutými a osvojenými pravidly vzájemného jednání a byla založena na vzájemné důvěře. Vyučující plně respektovali osobnost žáků. Neodmítali diskusi a různost názorů, ale v hodinách bylo pro žáky vytvořeno

poměrně málo prostoru. Žáci byli ukázněni a ve sledovaných hodinách se neobjevily žádné projevy nežádoucího chování. Verbální i neverbální komunikace vyučujících byla na velmi dobré úrovni.

Plánování a příprava výuky, motivace a hodnocení, interakce a komunikace jsou hodnoceny jako velmi dobré, personální podmínky jako vynikající, organizace, metody a formy práce, materiální a psychohygienické podmínky výuky jako průměrné.

Celkově je výuka matematiky na 1. stupni hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika (2. stupeň)

Týdenní časová dotace předmětu odpovídá schválenému učebnímu plánu vzdělávacího programu. Na základě přímého pozorování v hospitovaných hodinách a kontrolou zápisů v třídních knihách bylo zjištěno, že příslušné učební osnovy jsou dodržovány. Probírané učivo je rozpracováno v tematických plánech vyučujících. Výukové cíle odpovídají základnímu standardu vzdělání a jsou stanoveny přiměřeně vzhledem k aktuálnímu stavu jednotlivých tříd, věku a schopnostem žáků.

Matematiku na zdejší škole vyučují čtyři odborně a pedagogicky způsobilí učitelé. V průběhu inspekce, vzhledem k nemocnosti dvou učitelů, byla výuka suplována učitelem bez odborné a pedagogické způsobilosti ve smyslu platné vyhlášky, což se však výrazněji neprojevovalo na celkové kvalitě vyučovacího procesu. Jednotlivé hodiny probíhaly tempem přiměřeným věku a schopnostem žáků. Výuka se uskutečňuje v kmenových třídách, psychohygienické podmínky pro její realizaci byly vyhovující. Školní nábytek odpovídá věku žáků. Při výuce nebyla použita didaktická technika. Z běžných učebních pomůcek byly použity učebnice, matematicko-fyzikální tabulky, kapesní kalkulatory, sešity, rýsovací potřeby. Cíle hodin byly v převážné většině sledovaných hodin stanoveny. Učitelé dávali srozumitelné organizační pokyny, které byly žáky respektovány. Při výuce se málo využívaly aktivizující vyučovací metody a formy práce. Při výkladu učiva převažovala aktivita vyučujícího nad tvořivou prací žáků, kteří se dostávali do role pasivních příjemců informací. Žáci dostávali prostor při samostatném písemném procvičování a opakování, které se zaměřovalo na upevnění učiva. Náročnost řešených příkladů zohledňovala jejich schopnosti a možnosti. Zadané domácí úkoly byly přiměřené rozsahem a vycházely z učiva probíraného v hodině.

Rezervy výuky matematiky jsou v zařazování zajímavých úloh, ve využití netradičních pomůcek, v užívání průběžného hodnocení žáků v hodinách a využívání vzájemného žákovského hodnocení a sebehodnocení. Při hodinách se poměrně málo využívá pozitivního hodnocení, které by posílilo pracovní úsilí žáků. Při individuální samostatné písemné práci je žákům poskytována pomoc. V závěru hodin často nebylo provedeno závěrečné shrnutí učiva, ani zhodnocení hodiny. Hodnocení písemných prací žáků je přiměřené, chyby pedagogové zřetelně vyznačují. K rozvoji komunikačních dovedností přispívá převážně velmi dobrá verbální i neverbální úroveň komunikace učitelů. Komunikační dovednosti žáků pozitivně ovlivňuje i rozbor způsobu řešení úloh a jeho zdůvodnění. Žáci byli vedeni k vyjádření vlastních názorů a k formulování závěrů zjištěných vlastními výpočty. Projevy nekázně či zjevného nezájmu žáků nebyly pozorovány. Učitelé se snažili o vstřícné a klidné vystupování a přátelský vztah k žákům. Žáci v průběhu vyučování respektovali dohodnutá pravidla jednání, vzájemná komunikace byla založena na oboustranné důvěře.

Na základě zjištěných skutečností je kvalita vzdělávání v navštívených hodinách matematiky ve třídách 2. stupně celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Skupina společenskovedních předmětů (dějepis a občanská výchova)

Byly navštíveny hodiny dějepisu a občanské výchovy přítomných učitelů. Týdenní hodinové dotace dějepisu byly stanoveny v minimální hodnotě, což způsobuje obsahovou nevyváženost učiva mezi ročníky a boj s časem při často odpadajících hodinách. Tematické plány sledovaných předmětů jsou zpracovány v souladu s učebními osnovami zvoleného vzdělávacího programu, jsou plněny i po stránce časové.

Předměty byly svěřeny učitelům s odbornou a pedagogickou způsobilostí k výuce. Kvalita zhlédnutých hodin byla srovnatelná a vynikala především úrovní komunikace a motivováním žáků. Výuka probíhala v kmenových třídách, které poskytují pedagogicky podnětné a po psychohygienické stránce vhodné prostředí a charakter polooborných pracoven jim dávaly především možnosti využívat a prezentovat názorné materiály. Výuka sledovaných předmětů je dostatečně zajištěna odpovídajícím fondem učebnic, učebních textů, názornými didaktickými pomůckami a i v hodinách použitou audiovizuální technikou. Společným charakterem hodin byla netradiční organizace výuky, kdy se střídala výuka založená nejen na frontální metodě s vyučovacími postupy s dominancí učitele, ale také netradiční metody založené na aktivní roli žáků. Ve všech hodinách byly použity formy individuálních úkolů, průběžné motivace a diferencovaného přístupu ke specifickým skupinám žáků či jedincům.

Na počátku vyučovacího procesu byly stanoveny srozumitelné cíle vyučovacích hodin. Vstupní motivace v úvodu hospitovaných hodin měla různé podoby, vždy s velmi silným emotivním nábojem. V dalším průběhu vyučování byli žáci motivováni pestrými aktivitami, aktuálním společenským či regionálním děním a mezipředmětovými vztahy. V úvodních částech hodin učitelé využívali většinou orientační opakování založené na interaktivním rozhovoru. Nové učivo bylo vysvětlováno především formou řízeného dialogu prokládaného četbou ukázek a studiem doprovodných materiálů. Kontinuálně navazovalo na předcházející nebo dosud probranou látku a bylo vysvětlováno většinou jasně a srozumitelně. Žáci měli příležitost pro aplikaci učiva a prezentaci výsledků své práce, mnohdy jim byla nabídnuta motivující problematika i dostatečný prostor k vyjádření vlastních názorů. Žáci vystupovali aktivně a spontánně. V závěru hodin učitelé většinou po zápisu a po shrnutí probraného učiva zadali i zajímavý námět k domácí přípravě. Čas byl dostatečně využit, činnosti byly proporčně rozloženy, stanovené cíle byly dosaženy. Žáci byli aktivizováni a motivováni především praktičností učiva a osobními prožitky. Didaktické zásady byly zachovávány.

Přístup k žákům byl velmi citlivý, vysoká míra osobnostního respektu byla typická pro obě strany. Komunikace vyučujících, pohotovost a kvalita ústního i písemného projevu pedagogů byly bezchybné. Kázeňské problémy v době inspekční návštěvy nebyly zaznamenány, u žáků se projevil zájem o výuku a velmi pěkný, uctivý vztah k učitelům.

Shrnutím jednotlivých atributů je úroveň výuky skupiny společenskovědních předmětů hodnocena jako vynikající.

Přírodovědné předměty (fyzika, chemie, přírodopis)

Výuka je plánována a organizována v souladu s osnovami zvoleného vzdělávacího programu. Týdenní dotace vyučovacích hodin jednotlivých předmětů jsou u všech tříd dodrženy. Učitelé mají zpracované stručné tematické plány s dlouhodobým rozvržením učiva a řazením tematických celků a laboratorních prací v ročnících.

Na výuce přírodovědných předmětů se podílejí tři učitelky, z toho dvě s příslušnou pedagogickou a odbornou způsobilostí a jedna pouze s odbornou způsobilostí.

Výuka fyziky a chemie probíhá v odborných pracovnách. Přírodopis je vyučován převážně v kmenových třídách. Laboratorní práce probíhají v laboratoři s klasickým laboratorním zařízením a rozvodem vody a plynu. Všechny užívané místnosti mají dobrou estetickou úroveň

a motivační výzdobu. Vybavenost kabinetů, pracoven i laboratoře pomůckami a didaktickou technikou je dostačující, jejich používání je časté a dobře promyšlené. Pro výuku se používají schválené učebnice. Při jejich výběru dávají pedagogové přednost uceleným řadám před jednotlivými učebnicemi.

Příprava učitelek na výuku sledovaných hodin fyziky, chemie a přírodopisu byla velmi svědomitá s promyšlenými metodami a cílem hodiny. Učitelky volily klasické vyučovací metody a formy práce. V opakovacích částech hodin bylo vždy zařazeno orientační opakování. Náročnost otázek byla přiměřená znalostem a věku žáků a způsob formulace otázek je nutil aplikovat poznatky na obdobné situace. Učitelky většinou využívaly nástěnné obrazy, modely a další demonstrační pomůcky. Některé opakovací části hodin byly dobrou úvodní motivací k další části hodiny.

Výklad učiva, při němž byly vhodně využity mezipředmětové vztahy, byl srozumitelný, na odborné výši, přiměřený věku a schopnostem žáků. Logický sled učiva navazoval na předcházející znalosti. Zápisy do žákovských sešitů byly přiměřeně dlouhé, s častou účastí žáků na jejich tvorbě a spojené s opakováním. Procvičovací část výuky byla oživena zařazením aktuálních problémů souvisejících s probíranou tematikou, např. s ochranou přírody a životního prostředí. Motivačním prvkem v několika hodinách byly problémové otázky, referáty a demonstrační pokusy. Kladným motivačním prvkem bylo i průběžné ověřování, jak žáci učivo pochopili. V závěru učitelky zařadily opakování, ale žákovskou práci hodnotily jen ojediněle. Časté bylo zadání přiměřeného domácího úkolu (nákres, praktické ověření údajů apod.). Ve sledované výuce byla použita didaktická technika.

Výuka přírodovědných předmětů probíhala ve velmi příjemné atmosféře. Vhodné střídání metod, zařazování názorných pomůcek a pokusů žáky správně aktivovalo. Učitelé mají k žákům pěkný vztah, který je zřejmý i ze způsobu vzájemné komunikace. Odráží se v chování žáků při hodině. Ze žákovských reakcí, jejich odpovědí a pozorovaných dovedností při žákovských pokusech lze soudit na dobrou úroveň znalostí a dovedností.

Kvalita vyučování bloku přírodovědných předmětů je hodnocena jako velmi dobrá.

Zeměpis

V průběhu inspekce byly navštíveny tři vyučovací hodiny dvou učitelů zeměpisu. Časová dotace výuky zeměpisu je v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola. Vyučující zpracovali přehledné tematické plány, jejichž obsah respektuje učební osnovy vzdělávacího programu. Tematické plány zaručují kontinuitu výuky mezi jednotlivými ročníky, nebyla zjištěna obsahová duplicita při plánování výuky. V tematických plánech není podrobně zpracována náplň zeměpisných vycházek a topografických cvičení. Částečně se zmíněné problematice vyučující věnují na školních výletech a některých exkursích.

Zeměpis vyučují dva pedagogové s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro výuku zeměpisu na základní škole. Výuka probíhá v běžných třídách. Škola je velmi dobře vybavena mapami, atlasy a dalšími potřebnými pomůckami. Problematické je využívání učebnic z konce osmdesátých let. Obsahují zkreslující a propagandisticky zaměřené údaje o vývoji zemí třetího světa. Vzhledem k politickému vývoji v posledním desetiletí (např. v Jihoafrické republice) je řada údajů zastaralá. Ve výuce se též využívá informací z odborných časopisů a především z obrazových publikací. Odborná literatura a učební pomůcky jsou postupně doplňovány a modernizovány.

Navštívené hodiny byly vedeny pomocí jasných a srozumitelných pokynů. Náročnost a počet zadaných úkolů byly přiměřené věku žáků. K dosažení výukového cíle (šlo zčásti o hodiny věnované opakování a upevňování učiva) bylo využíváno většinou formy hromadného

vyučování, ale žákům byla zadána také práce ve skupinách. Zařazeny byly i referáty. Ve všech hodinách byly využívány nástěnné mapy a atlasy. Audiovizuální technika v navštívených hodinách nebyla použita. Rozsah diktovaného textu k zápisu do sešitů nebyl nepřiměřený. Žáci byli vhodně kladenými otázkami aktivizováni. Zohlednění individuálních potřeb a schopností žáků nebylo v navštívených hodinách pozorováno. Což platí i pro žáky se specifickými poruchami učení. Vcelku ojediněle byly ve výuce uváděny příklady z praxe (ve vyšších ročnících).

Vstupní motivační postupy a výzvy byly použity, ne však v míře dostatečné. V závěru hodin nebyl čas na hodnocení a sebehodnocení. Během hospitací nedošlo k projevům nežádoucího chování žáků.

Kvalita výuky zeměpisu je hodnocena jako průměrná.

Tělesná výchova

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělání v tělesné výchovy se uskutečnilo na základě hospitací v devíti hodinách, rozhovorů s jednotlivými vyučujícími a předsedkyní předmětové komise, kontroly základní dokumentace a prohlídky tělovýchovných zařízení a jejich vybavení. Ve škole jsou zřízeny od školního roku 1999/2000 třídy s rozšířenou výukou tělesné výchovy se zaměřením na házenou. V současné době se jedná vždy o jednu třídu v 6. – 8. ročníku.

Časová dotace tělesné výchovy odpovídá schválenému učebnímu plánu. Ve třídách s rozšířenou výukou tělesné výchovy je zařazeno pět hodin, v ostatních pak po dvou hodinách. Výuka je na druhém stupni organizována převážně ve dvouhodinových blocích. To je výhodné pro přesun sportovních tříd do vzdálenější sportovní haly a jsou minimalizovány ztráty vznikající při převlékání do sportovního úboru. U tříd bez rozšířené výuky tělesné výchovy je ale omezena psychohygienická a relaxační funkce předmětu. Na 1. stupni je výuka organizována po jednotlivých hodinách. Povinná tělesná výchova je doplněna nepovinným předmětem pohybové hry na 1. stupni (plní funkci přípravného oddělení pro sportovní třídy) a nepovinnou tělesnou výchovou na 2. stupni. Tematické plány zpracované jednotlivými vyučujícími jsou v souladu s učebními osnovami a zajišťují kontinuitu výuky předmětu mezi jednotlivými ročníky. Speciální trénink házené je náplní jednoho dvouhodinového bloku ve sportovních třídách a je veden trenéry s požadovanou odborností ve sportovní hale vzdálené přibližně jeden kilometr od budovy školy. Všichni vyučující ve sledovaných hodinách včetně trenérů byli na výuku velmi dobře připraveni. Měli také veškeré potřebné informace o zdravotním stavu žáků a z toho plynoucích omezení v tělesné výchově.

Z vyučujících tělesné výchovy pouze jeden nespĺňuje podmínku odborné a jeden pedagogické způsobilosti. To však v negativním směru neovlivňuje kvalitu výuky. Škola má k dispozici ve svém areálu dvě tělocvičny velmi dobře vybavené sportovním nářadím a náčiním. Součástí jedné z nich je i umělá horolezecká stěna, která je však využívána pouze v rámci odpoledních aktivit jinými organizacemi. Na školním pozemku se nacházejí dvě menší hřiště s prašným povrchem, doskočiště, běžecká škvárová dráha v délce 60 metrů a poměrně rozsáhlý travnatý prostor využitelný pro výuku. Všechna venkovní sportoviště nejsou pravidelně udržována, což se týká hlavně běžecké dráhy. V současné době je vytvořen projekt generální přestavby venkovních sportovišť tak, aby vyhovoval potřebám školy s rozšířenou výukou tělesné výchovy. První etapa této přestavby bude podle plánu realizována v době letních prázdnin.

Vyučovací hodiny na 2. stupni měly strukturu odpovídající věku i možnostem žáků. Je vytvořen jednotný systém organizačních pokynů, který žáci dobře znají a respektují. Vyučovací čas je díky tomu efektivně využíván bez zbytečných ztrát. Tento systém organizačních pokynů má i pozitivní vliv na bezpečnost žáků při výuce. Ve sledovaných hodinách byly zastoupeny ve

vhodném poměru a složení posilovací a protahovací cviky, relaxace, nácvik nových sportovních dovedností a jejich procvičování a soutěživé hry. Byly zařazovány i prvky pořadové přípravy, a to v rámci úvodního a závěrečného nástupu. Vyučující žákům každou činnost vysvětlovali a kladli důraz na seznámení s komplexní dovedností, kterou si žáci mají osvojit. V řadě případů nechyběla ukázka ze strany vyučujícího nebo některých žáků. Střídal se různé metody a formy práce, hlavně cvičení ve dvojicích a na stanovištích, činnosti jednotlivců, ale také frontální výuka a práce ve větších skupinách. V případě potřeby vyučující pracovali se žáky individuálně, opravovali a vysvětlovali chyby a snažili se o jejich nápravu. Vedle výkonu a správného povedení činnosti byla pozitivně hodnocena snaha žáků o pokrok, aktivita a zaujetí pro disciplínu. Závěr hodiny vždy obsahoval vyhodnocení dosažených a plánovaných cílů, práce celého kolektivu i jednotlivců. Vyučující vedli žáky k vyjádření vlastního názoru na průběh a náplň vyučovací hodinu i dosažené výsledky. Metodické postupy byly správné a odpovídaly současnému stavu teorie a praxe výuky tělesné výchovy. Byl kladen důraz na bezpečnost žáků při všech činnostech.

Hlavní náplní většiny vyučovacích hodin na 1. stupni byly závodivé hry s prvky posilování a procvičování herních činností jednotlivců v míčových hrách a rozvoj obratnosti. Jedna vyučovací jednotka byla věnována atletické přípravě a nácviku skoku dalekého. Pestrost použitých metod a forem práce byla malá. Organizace hodin neumožňovala plné a efektivní využití vyučovacího času. Organizační pokyny nebyly zcela jednoznačné a žáky dostatečně osvojené. To se projevilo nižší úrovní kázně a časovými ztrátami. V hospitovaných hodinách na 1. stupni se projevila nedostatečná spolupráce a výměna zkušeností mezi metodickým sdružením a předmětovou komisí tělesné výchovy na 2. stupni i mezi jednotlivými vyučujícími v 1. – 5. ročníku.

Vyučující respektovali osobnost žáků a komunikace byla založena na vzájemné důvěře. V hospitovaných hodinách nebyly zaznamenány žádné projevy nežádoucího chování žáků. Verbální i neverbální komunikace vyučujících byly na velmi dobré úrovni.

Plánování a příprava, personální, psychohygienické a materiální podmínky výuky, motivace a hodnocení jsou na 2. stupni hodnoceny jako velmi dobré, organizace, metody a formy práce, interakce a komunikace jako vynikající.

Plánování a příprava, personální, materiální a psychohygienické podmínky výuky, interakce a komunikace jsou na 1. stupni hodnoceny jako velmi dobré, motivace a hodnocení, organizace, metody a formy práce jako průměrné.

Výuka tělesné výchovy je v souhrnu hodnocena jako velmi dobrá s výraznými pozitivy ve výuce na 2. stupni.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledované oblasti

Při hospitacích v předmětech učebního plánu byly vyučovací hodiny a souhrnně i předměty hodnoceny podle úrovně plánování a přípravy výuky, personálních, materiálních a psychohygienických podmínek výuky, podle úrovně organizace výuky v hodině, použitých metod výuky a na základě hodnocení motivace, hodnocení, interakce a komunikace. Souhrnně byl průběh výuky hodnocen jako velmi dobrý (ve společenskovedních předmětech jako vynikající).

HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ

Koncepce školy vypracovaná k 30. srpnu 2001 na období tří let od získání právní subjektivity vychází z analýzy podmínek, v nichž se škola nachází. Hlavní záměry, z kterých koncepce vychází, jsou jasně formulovány: vytvořit ve škole prostředí, v němž se žáci cítí bezpečně, a po přechodu do právní subjektivity vycházet z programu „škola - vzdělávací středisko spádového území“. Koncepce školy byla projednána s pedagogickými pracovníky 31. srpna 2001, následně byla předložena radě školy, nebyl však předložen doklad, který by stvrdil, že koncepční záměry byly projednávány se zřizovatelem.

Škola úspěšně plánuje a realizuje integraci zdravotně postižených žáků, věnuje se plánovitě rozšířené výuce tělesné výchovy (program „Intenzifikace rozvoje sportovních tříd“) a rozvíjí zájmovou činnost žáků. Úkoly uvedené v koncepci jsou rámcově zpracovány do celoročního plánu školy a dále konkretizovány a doplňovány v týdenních plánech. Při stanovování a realizaci cílů koncepce jsou využívány připomínky pracovníků školy (viz zápisy z pedagogických rad, pracovních porad, metodických sdružení a předmětových komisí) a rodičů.

Vedení školy vypracovalo učební plán pro 1. i 2. stupeň. Hodinové dotace předmětů jsou v jednotlivých ročnících dlouhodobě stabilní. Vedení školy proto nevypracovalo pro každou jednotlivou třídu přehled hodinových dotací jednotlivých předmětů na celou dobu školní docházky na 1. a 2. stupni. Do učebního plánu tříd bez rozšířené výuky tělesné výchovy jsou v 7. ročníku zařazeny tři volitelné předměty, v 8. ročníku jsou nabízeny dva volitelné předměty a v 9. ročníku pět volitelných předmětů. Mezi volitelnými předměty najdeme výtvarnou výchovu, tělesnou výchovu, informatiku, francouzský jazyk, volbu povolání, konverzaci v anglickém a německém jazyce a přírodovědná praktika. Zájemcům jsou nabízeny nepovinné předměty sportovní hry, český jazyk pro dyslektiky, cvičení z českého jazyka a matematiky, výtvarná výchova, keramické dílny a zdravotní tělesná výchova.

Pro integrované zdravotně postižené žáky a žáky se specifickými poruchami učení jsou vypracovány individuální učební plány. Zákonní zástupci s nimi byli seznámeni.

Škola začala pracovat jako právní subjekt teprve od začátku kalendářního roku 2002. Ředitelka školy musela v krátké době před inspekci převzít velké množství úkolů, jež byly do konce předchozího roku v kompetenci ostravského magistrátu jako zaměstnavatele pracovníků školy. Musela přepracovat či nově vydat řadu směrnic, příkazů a opatření. Krátká doba od převzetí plné odpovědnosti za všechny oblasti chodu školy vedla k tomu, že řada dokumentů, jež byly v průběhu inspekce předloženy, postrádala některé náležitosti, které musejí být samozřejmou součástí jakékoliv listiny, která má mít právní sílu a závaznost (chybějící data a podpisy), případně na listinách chyběly přesné citace právních předpisů, na jejichž základě byly vydány, nebo chybělo tzv. jednacím číslo či správní číslo úkonu, jež by umožnilo přinejmenším snazší orientaci ve vnitřních předpisech školy. Zmíněné nedostatky byly v průběhu inspekce odstraněny.

Funkčnost organizačního uspořádání vychází z analýzy potřeb a cílů školy. Jejím základem jsou kvalitně zpracované náplně práce všech pracovníků školy.

Ředitelka školy dokáže zapojit do vedení školy další pracovníky školy. Širší vedení školy tzv. kolegium ředitelky školy bylo ustaveno směrnicí z 2. ledna 2002. Pravidelně se schází jednou za měsíc. Jeho členy jsou kromě ředitelky obě zástupkyně, zástupci pedagogů 1. a 2. stupně, vedoucí školní družiny, vedoucí školní jídelny a ekonomka školy. Další poradní orgány (pedagogická rada, metodická sdružení a předmětové komise) jsou také ustaveny a plní svou funkci. Již po několika funkčních obdobích působí při škole rada školy. Její předsedkyní byla zvolena zástupkyně ředitelky školy pro 1. stupeň.

Pro vedení dokumentace školy byly vydány ředitelkou školy jednoznačné pokyny. Úroveň vedení třídní dokumentace je celkově velmi dobrá (drobné individuální odchylky a nepřesnosti v seznamu žáků v třídním výkaze), ale v některých případech nejsou v katalogových listech zaznamenávány důležité skutečnosti o žákovi (např. chybějí záznamy uvolnění z výuky některého předmětu či chybějící záznam o odkladu školní docházky), což snižuje vypovídací hodnotu zápisů v katalogovém listu. Používání opravného laku a přelepování údajů místo náležitých a jednoznačných oprav zápisů zpochybňuje obsah některých katalogových listů. Při kontrole katalogových listů 5. ročníku bylo zjištěno, že žákům není přiznáváno hodnocení celkového prospěchu "prospěl/a s vyznamenáním". V nově zakládaných katalogových listech byla v září 2001 chybně vyplněna národnost žáků místo proškrtnutí rubriky. Žáky tato skutečnost nepoškodila, protože všichni byli české národnosti.

Po kontrole protokolů z opravných zkoušek bylo konstatováno, že všechny tři předložené protokoly dokládají správný postup při organizaci opravných zkoušek (tříčlenná komise, jedna opravná zkouška v jednom dni).

Předložené kopie rozhodnutí o odkladech povinné školní docházky (zkontrolovány doklady pro období od 29. srpna 2001 do 23. dubna 2002) potvrzují správnost postupu školy. Rozhodnutí o odkladech jsou číslována, je o nich vedena samostatná evidence. V některých případech nebylo písemně doloženo, že zákonní zástupci byli včas a úplně informováni o průběhu správního řízení (nebyly stanoveny lhůty pro podání potřebného dokladu). Všem žadatelům však bylo nakonec vyhověno a nikdo nepodal odvolání. Škola vydává správní rozhodnutí i v záležitostech, které nejsou uvedeny v příslušném paragrafu zákona č. 564/1990 Sb. Jde o uvolňování z výuky některého předmětu a v jednom případě o povolení studia v zahraničí.

Pracovníci školy mají přístup ke všem důležitým informacím ve sborovně školy. Jde nejen o průběžné informace a příkazy zveřejněné na nástěnkách, ale i další materiály jako řád školy, vnitřní platový předpis, kritéria pro přiznávání nenárokových složek mzdy (projednaná s organizací odborového svazu), plán práce školy, minimální preventivní program a některé právní předpisy.

Dle údaje získaného ze standardních dotazníků České školní inspekce je přes 90 % rodičů spokojených s úrovní informování o životě školy. Aktuální informace jsou předávány v žákovských knížkách a deníčcích, pravidelně jsou svolávány třídní schůzky a konzultační dny a na počátku školního roku jsou rodiče informováni o všech významných změnách ve školním zpravodaji. Ty nejdůležitější informace jsou samozřejmě doporučenými dopisy.

Škola disponuje 37 učebnami, z toho jsou ve 26 umístěny třídy. Odborné učebny byly zřízeny pro výuku cizích jazyků (tří, jedna se sluchátkovou soupravou), hudební výchovu, výtvarnou výchovu, fyziku a chemii. Ve škole byly zřízeny školní dílny, cvičná kuchyně, školní knihovna a počítačová učebna.

Řádnou smlouvou je ošetřeno využívání sportovní haly mimo areál školy pro rozšířenou výuku tělesné výchovy. Škola úzce spolupracuje s oddíly házené, a to HC Ostrava a SKH Ostrava. Rozšířená výuka tělesné výchovy se zaměřením na házenou je ve škole organizována od roku 1999 na základě dohody s Českým svazem házené ze dne 6. září 1999 č.j.28044/99.

Ředitelka školy vykonává funkci zaměstnavatele, jak už bylo uvedeno, teprve od počátku kalendářního roku 2002. Přejít do právní subjektivity byl uskutečněn za podmínky převzetí všech platných pracovních smluv beze změny obsahu. Ředitelka školy tedy musela navázat na personální politiku předchozího zaměstnavatele. Dosud jsou tedy ve škole zaměstnáni pedagogičtí pracovníci, s nimiž předchozí zaměstnavatel uzavřel pracovní smlouvy, i když nesplňovali podmínky odborné a pedagogické způsobilosti podle platných právních předpisů.

Ovšem už v předchozím období před převzetím právní subjektivity byla většina pracovních smluv s nekvalifikovanými pracovníky uzavírána na dobu určitou či s podmínkou zahájení studia učitelství na vysoké škole. Ředitelka vytváří podmínky pro studium při zaměstnání. Nabízí uzavření dohody o úpravě podmínek studia. Nepodařilo se ve spolupráci s ostravským magistrátem zajistit dostatek vyučujících s odborností pro 1. stupeň základní školy, takže ve třídách 1. stupně musejí vyučovat i vyučující způsobilí pro výuku ve třídách 2. stupně. Některé předměty ve třídách 2. stupně vyučují pracovníci, kteří získali odbornou způsobilost, neabsolvovali však dosud doplňkové pedagogické studium. Na zástup za vyučující na mateřské dovolené byl do konce tohoto školního roku přijat pracovník, který neukončil závěrečnými zkouškami střední odborné vzdělání (konzervatoř). Přes všechny výše uvedené skutečnosti je třeba zdůraznit, ředitelka školy dovede optimálním způsobem využívat kvalifikace a schopnosti pedagogického sboru. Většina vyučovacích hodin je odučena odborně a pedagogicky způsobilými vyučujícími. Hospitace, které byly v průběhu inspekce uskutečněny, potvrdily, že nedostatky v odborné a pedagogické přípravě některých pracovníků školy neměly zásadní negativní vliv na úroveň a výsledky výuky. Škola vytváří podmínky pro spolupráci s pedagogickou fakultou (praxe studentů), což pozitivně ovlivnilo rozhodnutí některých studentů nastoupit do zaměstnání právě na školu, kde praxi vykonávali.

Pedagogický sbor je stabilizovaný. Ze 44 pedagogických pracovníků je 36 žen a 8 mužů. Postupně se v předchozích letech snižoval věkový průměr pedagogického sboru (nástup mladých učitelů). Nyní představují pracovníci do 35 let věku nejpočetnější skupinu (17 pedagogických pracovníků), což je výrazná změna proti stavu před čtyřmi roky (viz předchozí inspekční zprávu z 30. října 1997). Slaběji je zastoupena skupina pracovníků mezi 35 až 45 lety věku (pouze 5 pracovníků). Pracovníci od 45 let do 55 let jsou zastoupeni v počtu 13 a 9 pracovníků se nachází ve skupině na 55 let věku.

V oblasti dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků jsou možnosti školy značně omezeny nízkým přídělem finančních prostředků, případně navýšení dotace v minulosti došlo v době, kdy již nebylo možno akce realizovat (např. po 15. říjnu 2001). Na rok 2002 byly akce dalšího vzdělávání naplánovány pro vyučující 1. stupně (1130,- Kč), pracovnice školní družiny (1290,- Kč), ekologické vzdělávání (580,- Kč), exkurse vyučujících (5335,- Kč). Počítá se také s dalším jazykovým vzděláváním a vzděláváním v oblasti řízení (po 10 % přidělené dotace). Na rozšíření počítačové gramotnosti připadne 5 % dotace. V předchozím roce byly navštíveny mj. akce věnované prevenci šikany a akce pro lyžařské instruktory. Celkově byly málo zastoupeny akce dalšího vzdělávání pro vyučující tělesné výchovy.

Ředitelka školy zpracovala plán kontrolní činnosti členěný do jednotlivých měsíců. Spolu s plánem hospitací představuje významný a kvalitně zpracovaný nástroj, který umožňuje potřebnou zpětnou vazbu při posouzení reálnosti cílů koncepce školy a dalších plánů a také je podkladem pro plánování budoucí. Samozřejmě při důsledném naplňování kontrol slouží také jako podklad pro hodnocení pracovníků školy a vede k průběžnému zlepšování práce učitelů i vedení školy. Hospitační i kontrolní činnost je zachycována v zápisech, jež jsou s příslušnými pracovníky projednány na následných pohovorech. Významnou součástí kontrolní činnosti je používání srovnávacích testů a kontrolních prací v nižších ročnících a testy absolventa základní školy.

Hodnocení podmínek vzdělávání

I když samo vedení školy zatím není zcela spokojeno se stavem objektu, s vnitřním vybavením školy a se stavem odloučeného pracoviště školní družiny, jsou podmínky vzdělávání celkově hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Hodnocení efektivity čerpání NIV

V kontrolovaném roce 2001 hospodařila organizace s finančními prostředky přidělenými prostřednictvím odboru financí a rozpočtu Magistrátu města Ostravy. Organizace závazné ukazatele přiděleného rozpočtu dodržela. Výdaje byly prováděny v souladu s rozpočtem za kontrolované období.

Hodnocení efektivity čerpání mzdových prostředků

Magistrát města Ostravy, odbor financí a rozpočtu stanovil ve mzdové oblasti pro rok 2001 závazné ukazatele prostředků na platy a na ostatní platby na provedenou práci. Dle rekapitulace mezd v kontrolovaném období škola závazné ukazatele nepřekročila.

Ředitelka školy předložila Kriteria pro přiznání osobních příplatků a odměn. Stanovení kritérií pro poskytování osobních příplatků a odměn bylo v souladu s platnou legislativou.

U nenárokových složek platu škola dodržela v zájmu zajištění rovnoměrného čerpání rozpočtu i rovnoměrné úrovně odměňování v průběhu celého roku princip rozdělení mezi osobní příplatky a odměny v poměru 84 % a 16 %.

Způsob stanovení příplatků a odměn byl v souladu s platnými právními předpisy roku 2001.

Hodnocení efektivity čerpání ONIV

Částka na čerpání na ostatní neinvestiční výdaje byla této škole stanovena rozpisem neinvestičních výdajů pro rok 2001. Rozpis neinvestičních výdajů zahrnuje částku určenou na učebnice, školní potřeby a učební pomůcky, knihy a časopisy. Úhrada faktur byla prováděna prostřednictvím Magistrátu města Ostravy, kopie faktur byly založeny na základní škole.

Závazné ukazatele rozpisu neinvestičních výdajů pro rok 2001 byly dodrženy, finanční prostředky byly využity pro potřebu školy a v souladu s platnou legislativou roku 2001.

Hodnocení efektivity čerpání účelových prostředků

Škole byly v roce 2001 přiděleny účelově vázané finanční prostředky Magistrátem města Ostravy Úpravou rozpočtu neinvestičních výdajů pro rok 2001 – navýšení prostředků na další vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP). Tyto prostředky byly využity v souladu s účelem určení a v souladu s platnou legislativou roku 2001.

Hodnocení výroční zprávy o hospodaření školy

Výroční zpráva o hospodaření organizace za rok 2001 obsahovala všechny náležitosti, vyplývající z platné legislativy.

Hodnocení efektivity využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům

Kontrolou účetních dokladů nebylo zjištěno neefektivní využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu.

Výchovné poradenství

Pracovní náplň výchovné poradkyně je specifikována skupinami žáků, kterým věnuje v problematice výchovy a vzdělání převážnou pozornost: jedná se o výchovné problémy, sociální prevenci, profesionální orientaci, kriminální a drogovou prevenci. Výchovná poradkyně má vysokoškolské vzdělání, absolvovala předepsané kvalifikační studium. Funkci vykonává od roku 1994. Ve své práci je fundovaná a využívá své odborné i praktické znalosti.

Plán práce výchovné poradkyně je v souladu s celoškolským plánem práce. K dlouhodobým úkolům uvedeným v plánu práce patří spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou, vedení evidence žáků se specifickými poruchami učení a chování, žáků talentovaných, kooperace v oblasti prevence sociálně patologických jevů a řešení výchovně vzdělávacích problémů žáků (s třídními učiteli nebo vedením školy), systematická informační činnost v profesionální orientaci vycházejících žáků. Ve funkci jí pomáhá asistentka, která připravuje podklady a sleduje problematiku specifických poruch učení především na 1. stupni. Výchovná poradkyně je členkou širšího poradního sboru ředitelky školy, informační tok je oboustranný a bez informačních bariér.

O problematice 64 žáků se specifickými poruchami učení vede výchovná poradkyně evidenci, zprostředkovává styk s pedagogicko-psychologickou poradnou, školou a rodiči. Další péči škola poskytuje 34 žákům formou reedukace mimo vyučování. Jako zbytek specializované třídy je 11 žáků IX. C, které pedagogicko-psychologická poradna označila jako bez příznaků specifických poruch učení, přesto výchovně vzdělávací práce s nimi (včetně výběru cizího jazyka) vyžaduje specifické postupy, pro které je nelze vřadit do paralelních tříd. Spolupráce s institucemi, které se zabývají zdravotní stránkou žáků je dobrá, dokumentace o žácích je doložena potřebným vyšetřením.

V rámci péče o žáky vykonává výchovná poradkyně individuální pohovory s dětmi, učiteli, rodiči, zúčastňuje se konzultací a jednání výchovných komisí. Seznamuje s problematikou výchovného poradenství ostatní pedagogické pracovníky na pracovních poradách, pedagogických radách, prostřednictvím nástěnek a vývěsek. Je v kontaktu s ostatními speciálními a specializovanými pracovišti, středními školami, organizuje exkurze a besedy určené pro vycházející žáky. Pro kontakt s rodiči jsou stanoveny konzultační hodiny, jednání probíhají i individuálně po domluvě.

Systém výchovného poradenství je propracovaný, plánovitý, jeho funkčnost vychází z rozboru a poznání problematiky v podmínkách školy.

Oblast bezpečnosti a ochrany zdraví žáků

Personální zajištění úkolů v bezpečnosti a ochraně zdraví a v protipožární prevenci je na odpovídající úrovni, poučování žáků odpovídá požadovanému rozsahu. K namátkové kontrole byly vybrány dvě třídní knihy: III. A, VIII. B. První poučení žáků bylo v obou kontrolovaných třídách provedeno (ve školním roce 2001/2002) dne 3. září 2001. Zatím poslední poučení se uskutečnilo dne 2. května 2002 (poučení žáků třídy III. A - o bezpečném chování před exkurzí). Žáci jsou poučováni pravidelně. Soustavně jsou upozorňováni na rizika, se kterými se mohou setkat ve škole, doma i na silnici. Taktéž jsou poučováni o způsobu poskytování první pomoci.

Poskytováním první pomoci je na škole pověřena zaměstnankyně, která absolvovala dne 30. listopadu 2001 kurz první pomoci. Traumatologický plán je řádně vyvěšen, telefonní čísla

jsou aktualizovaná. Lékárničky školy jsou dostatečně vybaveny.

Prověrky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci jsou prováděny pravidelně. Poslední prověrka se uskutečnila dne 12. prosince 2001. Dvě ze zjištěných závad byly odstraněny vlastními silami. Z minulého roku zůstala majitelem budovy neodstraněna jedna finančně náročná závada, a to renovace komunikačních prostor v objektu budovy „A“ (včetně sklepů), která je naplánována na červenec a srpen 2002. Sklepní prostory jsou nerovné, vlhké, plesnivé, a tudíž nevyhovující pro umístění šaten dětí.

Školní úrazy jsou řádně evidovány i registrovány. Kniha úrazů je pečlivě vedena (založena byla 1. listopadu 1997).

Rizika ve vztahu k dětem (i k zaměstnancům školy) jsou přehledně zpracována. Opatření k odstranění rizik jsou přijímána. V některých případech (knihovna, skladové prostory) je míra rizika (ve vztahu k žákům) nadhodnocená.

Revize i kontroly jsou zajišťovány dle harmonogramu revizí. V době kontroly nechyběly žádné doklady o odstranění závad z revizí. Všechna zařízení na škole je tudíž možno bezpečně provozovat.

Požární prevence ve vztahu k dětem je na velmi dobré úrovni. Je objednan posudek osoby odborně způsobilé v oblasti požární ochrany, kterým bude stanoveno, o jaké pracoviště se z hlediska provozovaných činností jedná. Předepsaná dokumentace z oblasti požární ochrany je pečlivě vedena a na předepsaných místech vyvěšena v souladu se schváleným Posouzením požárního nebezpečí. Preventista požární ochrany provádí zápisy do Požární knihy ve lhůtách stanovených osobou odborně způsobilou v oblasti požární ochrany. Poslední cvičný požární poplach spojený s evakuací žáků se uskutečnil 30. dubna 2002. Další cvičný požární poplach je naplánován ve spolupráci se Sbořem dobrovolných hasičů Ostrava – Přívoz na 25. června 2002. Bezpečnostní značky a tabulky jsou na škole rozmístěny, směr únikových cest a hlavních uzávěrů médií je zřetelně vyznačen. Na škole je zpracován materiál Opatření pro případ zdolávání mimořádné situace, který řeší systém opatření pro případ zdolávání mimořádných situací a událostí.

Závady, na které byla ředitelka školy upozorněna v rámci inspekce byly odstraněny ještě v průběhu inspekce. Postupně je třeba vyměnit poškozené podlahové krytiny ve třídách, poškozené židle a lavice, kovové rošty na čištění obuvi, nefunkční skříně a další položky.

Práce ředitelky školy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a v oblasti protipožární prevence ve vztahu k dětem je hodnocena jako velmi dobrá.

Dotazník

Před inspekcí byly prostřednictvím žáků vybraných tříd 3. - 9. ročníku předány rodičům dotazníky České školní inspekce. Z více než 200 dotazníků se vrátilo 89 vyplněných. Celkové hodnocení školy rodiči bylo výrazně kladné (91 % zcela spokojených a spíše spokojených).

Kladné hodnocení informačních služeb pro rodiče přesáhlo 94 %. I v ostatních dílčích oblastech přesáhlo kladné hodnocení vysoko 50 %.

Výraznější procento nespokojených reakcí (cca 17 %) se týkalo pouze materiálního vybavení školy (při téměř 60 % zcela spokojených a spíše spokojených rodičů).

Vyhodnocení rodičovských postojů, jak je ukázaly dotazníky, je přílohou inspekční zprávy.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- řád školy z 31. srpna 2001, dodatek k řádu školy z 16. dubna 2002 a dodatek k řádu školy z 11. června 2001 k vyřizování stížností
- příloha řádu školy (tzv. pedagogické desatero - zachycuje práva žáků)
- organizační řád školy z 2. ledna 2002
- přílohy organizačního řádu z 1. září 2001 (směrnice pro účetnictví, směrnice o ochraně majetku, směrnice o výši pokladního limitu, předpis o cestovních náhradách, směrnice o vedlejší hospodářské činnosti, předpis o poskytování ochranných pomůcek, úklidový řád, řád školní družiny, řád školní jídelny)
- plán práce výchovné poradkyně pro rok 2001/2002
- plán kontrolní a hospitační činnosti ředitelky školy, zástupkyň ředitelky a školní družiny pro školní rok 2001/2002 z 30. srpna 2001
- vnitřní předpis pro hospodaření s FKSP z 15. ledna 2002
- kritéria pro přiznávání osobních příplatků a odměn z ledna 2002
- spisový a archivní řád z 1. ledna 2002
- vnitřní předpis o ochraně osobních údajů z 2. ledna 2002
- statut základní školy z 27. září 2001
- zřizovací listina školy z 21. prosince 2001 s přílohami č. 1 a 2
- směrnice školy o podávání informací z 1. ledna 2002
- plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na rok 2002 z 2. ledna 2002
- plán práce ředitelky školy na školní rok 2001/2002 s vymezením oblastí kontroly bez data
- koncepce školy na období 2002-2004 z 30. srpna 2001
- výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2000/2001
- dohoda s Českým svazem házené ze dne 6. září 1999 č.j. 28044/99
- výroční zpráva školy o poskytování informací za rok 2001
- plán práce se začínající učitelkou z 10. září 2001
- příkaz ředitelky školy k postupu při zneužívání návykových látek z 3. září 2001
- minimální preventivní protidrogový program Škola bez drog 10. září 2001
- směrnice ředitelky školy Čelíme šikaně z 30. srpna 2001
- rozvrh žáků školy v školním roce 2001/2002
- záznamy z pedagogických rad v školním roce 2001/2002
- přehled hodnocení a klasifikace za poslední dvě klasifikační období
- protokoly o komisionálních zkouškách (školní roky 1999/2000 a 2000/2001)
- rozhodnutí o odkladu povinné školní docházky, rozhodnutí o dodatečném odložení povinné školní docházky (včetně podkladů) z období od 29. srpna 2001 do 23. dubna 2002
- třídní knihy, třídní výkazy a katalogové listy používané v školním roce 2001/2002
- tiskopisy vysvědčení používané v školním roce 2001/2002
- evidence problémových žáků, program zabezpečení zdravotně postižených žáků, individuální plány, jmenný seznam integrovaných žáků v školním roce 2001/2002

- doklady o poskytnutí základních školních potřeb v školním roce 2001/2002
- celoroční plán práce školy ve dvou posledních školních rocích
- záznamy o šetření stížností
- rozpis neinvestičních výdajů rok 2001
- rozpis rozpočtu mzdových prostředků a OPPP na rok 2001 a stanovení limitu na platy a limitu počtu zaměstnanců zn. škol./2415/2001
- úprava rozpočtu a limitu mzdových prostředků č. 376 ze dne 27. 12. 2001 ve smyslu nařízení vlády č. 447/2000 Sb.
- rozpis neinvestičních výdajů pro rok 2001 ze dne 19. 2. 2001
- neinvestiční výdaje na rok 2001 ze dne 20. 2. 2001
- úprava neinvestičních výdajů pro rok 2001 – navýšení prostředků na další vzdělávání pedagogických pracovníků ze dne 15. 10. 2001
- přehled čerpání finančních prostředků na učebnice, školní potřeby, učební pomůcky a další vzdělávání pedagogických pracovníků za rok 2001
- rekapitulace mezd 1 – 12/2001
- účetní doklady č. 1 – 33,7, 21, 30, 37, 39, 41, 49, 82, 85, 92, 448, 462, 521, 552, 619, 632, 642, 677, 699, 719, 723
- výroční zpráva o hospodaření za rok 2001
- pokladní kniha za rok 2001
- statistické výkazy Škol (MŠMT) V 3a – 01 a Škol (MŠMT) V 3 – 01 ke dni 30. 9. 2000
- zápis č.1 a 2 z 23. května 2002
- identifikační listy rizik z 2. ledna 2002
- opatření pro zdolávání mimořádné situace z 2. ledna 2002
- traumatologický plán z 2. ledna 2002
- příkaz ředitelky školy k zajištění požární ochrany z 3. září 2001
- směrnice ze dne 11. září 2001 o zásadách první pomoci a vybavení lékárníček
- plán ozdravných opatření ze dne 4. listopadu 2000
- výkaz o úrazovosti dětí a mládeže ve školách a školských zařízeních (V 36 – 01) za školní rok 2000/2001
- protokol o školení autorizovanou osobou pro výkon činností v rámci nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky ze 17. dubna 2002
- jmenovací dekrety bezpečnostního technika, preventisty požární ochrany a členů preventivních požárních hlídek
- osvědčení o absolvování školení bezpečnosti, školení požární ochrany pro vedoucí zaměstnance a odborné přípravy zaměstnanců v oblasti požární ochrany pro ředitelku školy a obě zástupkyně ředitelky školy z 31. května 1999, bezpečnostního technika školy z 9. března 2000, preventistu požární ochrany z 25. září 2001 a preventivní požární hlídku z 3. září 2001
- osvědčení o absolvování školení první pomoci pro zdravotnici školy
- posouzení požárního nebezpečí PPN/96/04/034 z června 1996 a z něho vyplývající dokumentace z oblasti požární ochrany

- zápis o preventivní požární kontrole provedené v objektu obce z 28. prosince 2001
- prověrka stavu bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a protipožární ochrany z 12. prosince 2001
- kniha úrazů založená dne 1. listopadu 1997 (kontrolovány školní roky 2000/2001, 2001/2002)
- revizní zprávy plynového zařízení (č.89/00/RV z 1. června 2000), ručních hasicích přístrojů (z 30. března 2001), hydrantů (č. 223/2001 z 2. dubna 2001), elektrického zařízení (č. 45/2001 z 18. - 23. dubna 2001), elektrických spotřebičů a prodlužovacích šňůr (z 22. - 23. února 2001) a tělovýchovného nářadí (č. 122 a 123/2002 z 9. ledna 2002)
- protokol z hygienického šetření provedeného dne 5. prosince 2001

ZÁVĚR

Úroveň průběhu vzdělávání je celkově hodnocena jako velmi dobrá. Také podmínky vzdělávání jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Systém výchovného poradenství a na něj navazující poskytování služby poradenského charakteru v rámci školy je na velmi dobré úrovni. Škola vytvořila funkční systém práce s integrovanými žáky. Úspěšná je práce s žáky tříd s rozšířenou výukou házené. Podařilo se stabilizovat pedagogický sbor. Daří se udržet ve školství mladé pracovníky do 35 let věku. Škola se úspěšně uchází o finanční prostředky z grantů, jež slouží mj. k zlepšování prostředí školy a k udržení rozsáhlé mimoškolní činnosti. Za školní rok 2001/2002 se žáci školy zúčastnili celkem 30 soutěží (14 pro žáky tříd s rozšířenou výukou a 16 soutěží v rámci města Ostravy, do kterých byli zapojeni i žáci s nesportovních tříd).

Péče o oblast bezpečnosti a požární ochrany je rovněž hodnocena jako velmi dobrá.

Škola využívala prostředky přidělené ze státního rozpočtu efektivně, v souladu s účelem, na který byly poskytnuty a v souladu s platnou legislativou roku 2001.

Už při předchozí inspekci v roce 1997 bylo konstatováno, že ředitelka školy řádně plní své úkoly a že škola pod jejím vedením dosahuje výborných výsledků ve výchovně vzdělávací činnosti. Ředitelka školy od poslední inspekce nejen udržela vysokou úroveň práce školy v těch oblastech, které byly hodnoceny v roce 1997, ale spolu s pedagogickými pracovníky a dalšími zaměstnanci školy úspěšně rozvinula práci v oblastech nových (rozšířená výuka tělesné výchovy, v předchozím roce příprava na převzetí právní subjektivity a v poslední době plnění úkolů spojených s převzetím funkcí zaměstnavatele).

Škola na velmi dobré úrovni plní své nejdůležitější poslání, tj. poskytovat základní školní vzdělání žákům městského obvodu Moravská Ostrava a Přívoz.

Doporučení

- propojit a vřadit všechny dodatky k učebnímu plánu (např. Ochrana člověka za mimořádných situací, ekologická výchova, drogová prevence ...) do tematických plánů jednotlivých předmětů
- prosadit užší spolupráci metodických sdružení, předmětové komise tělesné výchovy a všech vyučujících tělesné výchovy
- zvážit zavedení polo odborné výuky tělesné výchovy ve třídách 1. stupně

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři:	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Vladislav Vančura	.....
Členové týmu	Mgr. Jiří Crhonek	.....
	Mgr. Šárka Hanušová	.....
	Mgr. Josef Minaříček	.....
Další zaměstnanci ČŠI	Ing. Šárka Baarová Jaroslava Sivková Hana Strachotová	

V Ostravě dne 14. června 2002

Přílohy

- vyhodnocení dotazníku pro rodiče žáků

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 24. 6. 2002

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Marie Němečková

.....
podpis

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel(ka) školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Příloha

Vyhodnocení dotazníku pro rodiče

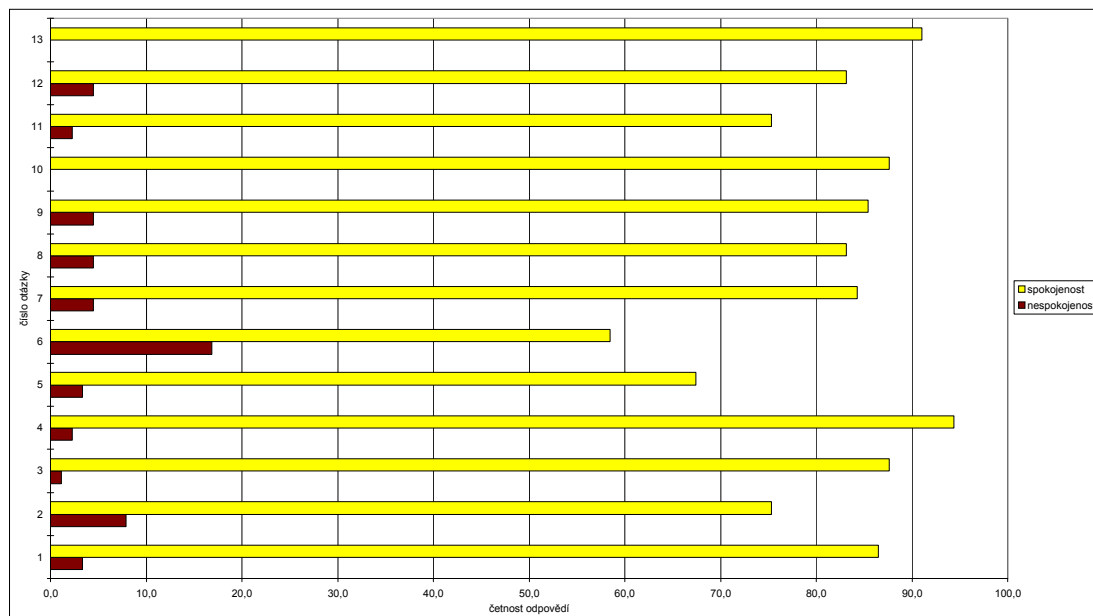
Zpracováno 89 dotazníků

Škola: **Základní škola Ostrava, Nádražní 117**

Dne: 24. května 2002

Názor na:	Údaje v %:	zcela spokojených	spíše spokojených	neutrální vyjádření	spíše nespokojených	nespokojených	nemohou posoudit	nevyjádřilo se (nebo chyba)
1. Vzdělávací program školy		42,7	43,8	7,9	3,4	0,0	2,2	0,0
2. Další nabídky ve vzdělávacím programu		40,4	34,8	10,1	6,7	1,1	5,6	1,1
3. Hodnocení žáka		65,2	22,5	9,0	1,1	0,0	2,2	0,0
4. Informační služby pro rodiče		84,3	10,1	3,4	1,1	1,1	0,0	0,0
5. Kvalita výchovného poradenství		49,4	18,0	12,4	2,2	1,1	16,9	0,0
6. Materiálně technické podmínky školy		22,5	36,0	18,0	11,2	5,6	6,7	0,0
7. Psychohygienické podmínky školy		47,2	37,1	6,7	1,1	3,4	4,5	0,0
8. Hodnocení úrovně vzdělávání		51,7	31,5	9,0	4,5	0,0	2,2	1,1
9. Hodnocení vztahů mezi učiteli a žáky		55,1	30,3	6,7	4,5	0,0	2,2	1,1
10. Hodnocení mezi žáky		57,3	30,3	9,0	0,0	0,0	3,4	0,0
11. Hodnocení výsledků učení		49,4	25,8	6,7	1,1	1,1	15,7	0,0
12. Hodnocení dalších aktivit školy		58,4	24,7	7,9	3,4	1,1	2,2	2,2
13. Celkové hodnocení školy		41,6	49,4	6,7	0,0	0,0	0,0	2,2

Grafické zobrazení výsledků dotazníku pro rodiče:

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy Krajský úřad Moravskoslezského kraje, odbor školství, mládeže a sportu 28. října 117, 702 18 Ostrava 2	2002-07-12	146 1389/02-05 043
Zřizovatel ÚMOB Moravská Ostrava a Přívoz, odb. škol. a kult., Prokešovo nám. 8, PSČ 702 00	2002-07-12	146 1390/02-05 043
Rada školy Mgr. N. Svobodová, předsedkyně rady školy, Základní škola Ostrava, Nádražní 117, PSČ 702 00	2002-07-12	Svobodová v. r.

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly podány